

Užitečné tipy & triky pro Windows

Pravidelná dávka tipů, lstí a figlů pro váš operační systém a aplikace

JAN POVOLNÝ

Po zhruba měsíční pauze se opět setkáváme u již tradičního úvodníku tipů a triků pro Windows. Tato slova čtete v roce zbrusu novém, ovšem vznikla ještě před koncem roku starého. A to je důvod k malému bilančování. Rok 2004 bychom směli mohli označit rokem bezpečnosti (nikoliv ovšem v souvislosti se silničním provozem na území ČR). Z našeho pohledu ovšem sice nepřišla na trh žádná nová verze Windows ani jiného extra významného produktu, vzniklo však hned několik utilit posilujících obranyschopnost našich k internetu připojených PC. V roce 2004 na nás zaútočilo rekordní množství červů (distribuovaných s oblibou elektronickou poštou) a zahltilo nás zatím nejvíce nevyžádaných e-mailů (spamu). Obstrukce způsobené viry a spammem dokonce vedou „tradičně líné“ uživatele k výměně prohlížeče a e-mailového klienta za něco, co je před výše uvedeným ochrání (Mozilla Firefox a Thunderbird).

Tyto tipy a triky opět přinášíjím nemnoho rad a návodů, které snad přispějí k zefektivnění nebo zušlechťení vaší práce v prostředí barevných oken. Přejí příjemné počtení.

TIPY PRO WINDOWS

Heslo a spořič obrazovky

(Win XP) Dnes začneme středně obtížným tipem, který se bude skládat ze dvou částí. V první si ukážeme jednoduchý způsob, jak alespoň trochu zabezpečit přístup k vaší pracovní ploše, ve druhé si ukážeme, jak toto zabezpečení zrušit, pokud se alespoň na okamžik k té ploše dostaneme.

Začneme opět příkladem. Sedíme u počítače a tvoříme, pracujeme. Poté vstaneme a chceme si odběhnout pro kávu. Hodilo by se nějakým rychlým způsobem uzamknout pracovní plochu, abychom si byli jisti, že někdo nepovoláný k našemu počítači nepřistoupí a nezmění/nesmaže něco podstatného. Součástí Windows „profesionální řady“, tedy Windows NT/2000/XP již tato funkce je, dostupná pod stiskem kombinace kláves Ctrl+Alt+Delete. Ve Windows 9x ale žádnou takovou možnost k dispozici nemáme.

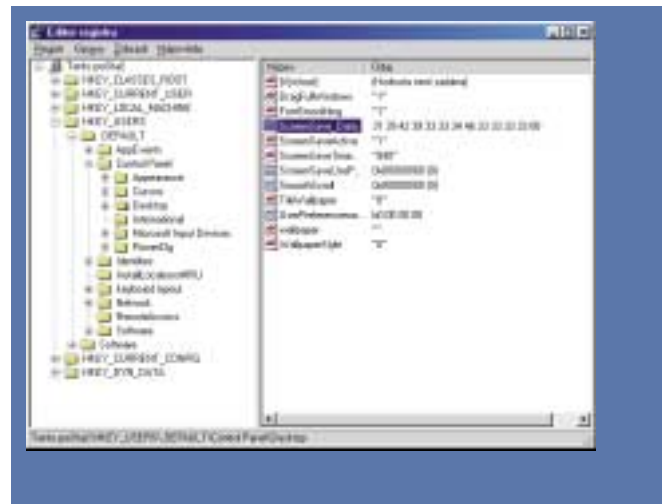
Můžeme použít nějaký z mnoha externích programků, které naleznete jako shareware nebo freeware na internetu. Nebo můžeme pro tento účel použít spořič obrazovky. Ten lze totiž uzamknout heslem a v okamžiku, kdy

se aktivuje, se nikdo na vaší plochu nedostane.

Poklepejte pravým tlačítkem na pracovní plochu a z kontextového menu zvolte *Vlastnosti*. Jděte na záložku *Spořič obrazovky* a zaškrtněte políčko *Chráněný heslem*. Poté stiskněte tlačítko *Změnit* a dvakrát vepište vaše

heslo. Pak již zbývá nastavit jen typ spořiče a dobu, po jejímž uplynutí se má aktivovat. Po aktivaci spořiče bude nutné pro přístup na plochu zadat zmíněné heslo. Jde o celkem jednoduché, efektivní a přitom automatické zabezpečení.

Bohužel tuto funkci lze vyřadit z provozu, jakmile se cracker dostane k počítači na delší dobu. Nejedná se tedy o ochranu nějakých zvláště cenných dat. Spíše jen o obranu proti informacím chtivým kolegům.

Heslo je uloženo v systémovém registru, pokud se tedy propracujete k editaci registru, můžete jej vyřadit.

Jděte do menu *Start – Spustit* a spusťte program **regedit**. Jděte do klíče *HKEY_USERS – .Default – Control Panel*. Zde vyberte položku *Desktop* a v pravé části regeditu uvidíte v seznamu hodnotu *ScreenSave_Data*. Tato hodnota je tam pouze v případě, že má spořič zadané heslo. Heslo je zde v číselné formě. Pokud ho chcete zrušit, prostě tuto hodnotu celou smažte.

Tím odstraníte heslo a zároveň i ochranu pracovní plochy.

Zbavte se pohyblivých stránek

(IE) V nadšeneckém období prvních webových stránek, zpravidla vytvářených pomocí jednoduchých a hloupých editorů, nebyla nouze o hromady nevkusné grafiky a animovaných GIFů. Při běžném procházení internetu jste běžně naráželi na stránky ozdobené desítkami barev, s podkladem simulujícím papír a činicím text téměř nečitelným a se spoustou pohybujících se ikon (zpravidla s létající obálkou, oblíbené byly také typy „under construction“). Dnes je již situace jiná. Web je výrazně profesionálnější a většina autorů dbá na grafickou čistotu a přehlednost. Animované GIFy byly nahrazeny „flashovými“. Přesto pohyblivé části spoustu uživatelů otravují a ti pak sahají po různých nadstavbách, které příslušné součásti blokují. Pomocí si však částečně můžete i sami. Cest je hned několik.

Prvním krokem může být samotné omezení multimediálních součástí. Spusťte Internet Explorer a v roletovém menu *Nástroje* zvolte *Možnosti In-*

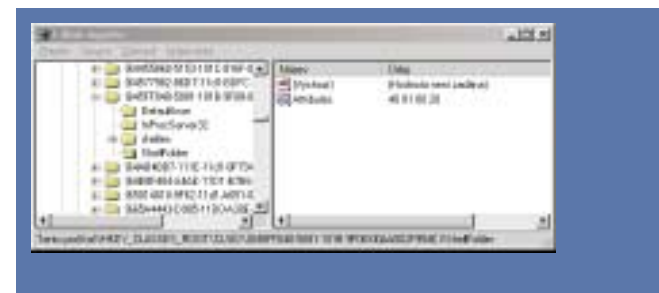
ternetu. Jděte až na záložku *Upřesnit*, kde věnujte zvýšenou pozornost sekci *Multimédia*. Například položka *Přehrávat animace na webových stránkách* deaktivuje animované GIFy a ukáže z nich vždy jen první obrázek. Vypnout lze také video a všeobecně zobrazení grafiky.

S animacemi typu „flash“ už je to horší. Při první stránce obsahující tuto komponentu je vám nabídnuto stažení zásuvného modulu (plug-in), který přehrávání zajišťuje. Ten je nutné nejprve odstranit a poté jej už na vyžádání IE nestahovat. Většina stránek obsahuje místo „flashe“ alternativy právě ve formě animovaných GIFů, které ovšem deaktivujete výše popsaným způsobem. Jděte opět do roletového menu *Nástroje* a zvolte *Možnosti Internetu*. Pokračujte na záložku *Obecné* a ve střední části *Dočasně soubory Internetu* poklepejte na tlačítko *Nastavení*. V následujícím okně najdete opět tlačítko *Zobrazit objekty*. Poklepnutím na něj se dostanete k seznamu všech stažených objektů. Inkriminovaný plug-in se jmenuje *Shockwave flash object* a můžete jej zcela bez rizika vymazat. Vstoupíte-li poté na stránky s touto komponentou, opět budete dotázáni na její instalaci. V případě odmítnutí vás animace nebudou již obtěžovat.

Pohrabte se v odpadkovém koši

(Win 9x) Ne, nebojte se, název tohoto tipu není myšlen úplně doslova, nic nechutného vás skutečně nečeká. I když, jak se to vezme...

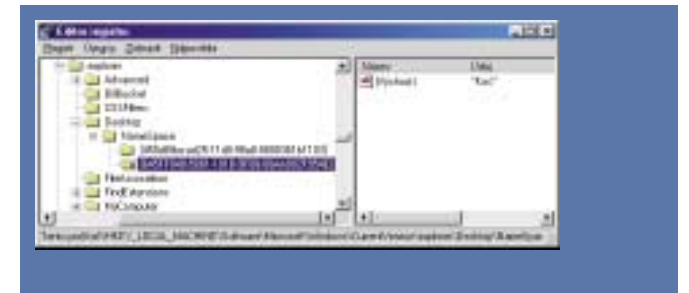
Od dob Windows 95 můžeme označit všechny ikony na vaší ploše jako samostatné objekty. Některé pouze odkazují na soubory pevného disku (ty se šipečkou), jiné jsou zcela autonomní, se všemi svými vlastnostmi – i ne-duhy. Mezi ty druhé patří i odpadkový koš.

Hodnota	Popis
40 01 00 20	Původní nastavení z Windows
41 01 00 20	Přidá příkaz Kopírovat
42 01 00 20	Přidá příkaz Vymazat
43 01 00 20	Přidá příkaz Kopírovat a Vymazat
44 01 00 20	Přidá příkaz Vložit
45 01 00 20	Přidá příkaz Kopírovat a Vložit
46 01 00 20	Přidá příkaz Vymazat a Vložit
47 01 00 20	Přidá příkaz Kopírovat, Vymazat a Vložit
50 01 00 20	Přidá příkaz Přejmenovat
60 01 00 20	Přidá příkaz Vymazat
70 01 00 20	Přidá příkaz Přejmenovat i Vymazat

Při používání odpadkového koše si ale povšimněte, že mu proti ostatním objektům něco chybí. Nelze jej například z pracovní plochy odstranit, ani ho kopírovat nebo přejmenovat. Jeho kontextové menu, které se objeví po stisku pravého tlačítka myši, neobsahuje zdaleka tolik možností, jako třeba menu obyčejného zástupce. Úpravou registru však můžeme tyto vlastnosti snadno přidat.

Jděte do menu *Start – Spustit* a zadejte **regedit**. V něm pak pokračujte do klíče *HKEY_CLASSES_ROOT – CLSID – {645FF040-5081-101B-9F08-00AA002F954E} – ShellFolder*. V tomto klíči v pravé části regeditu uvidíte

jednou položku *Attributes*. Jedná se o binární položku, jejíž hodnotu lze změnit. Ve vložené tabulce najdete hodnoty, které můžete položce *Attributes* přidělit a podle nichž se poté mění i kontextové menu. Hodnotu změňte tak, že na položku *Attributes* poklepete levým tlačítkem myši. Nejprve je nutné smazat starou hodnotu, poté stačí napsat novou. Změny se projeví ihned, nemusíte ani zavírat **regedit**.

Ale to ještě není všechno. Ikonu Koše lze podle výše uvedeného snadno smazat, její obnova je však složitější. Musíte opět trochu pozměnit systémový registr.

Jděte do menu *Start – Spustit* a spusťte **regedit**. V něm pokračujte do klíče *HKEY_LOCAL_MACHINE – SOFTWARE – Microsoft – Windows – CurrentVersion – explorer – Desktop – NameSpace*. V tomto klíči byste měli najít další klíče (složky), a to hlavně ten, který patří odpadkovému koši. Jeho ID jsme si ukázali výše. Jestliže vidíte vytvořený ID s názvem *{645FF040-5081-101B-9F08-00AA002F954E}*, pak je vše v pořádku, jestliže ho tam nemáte, vytvořte jej (Vytvořit nový klíč). Pak už jen přejděte do tohoto klíče a v pravé části regeditu vytvořte novou *Výchozí* položku a nazvěte ji *Koš*. Výchozí položka by zde již měla být, jestliže jste klíč vytvářeli znovu sami. To je vše, ikona se na vaší pracovní ploše opět objeví.

TIPY PRO MS OFFICE

Datum a čas

(Excel) Tento tip je tak trochu úsměvný, nicméně je to zajímavost, o které ví málokterý uživatel. Buňka v Excelu může obsahovat mnoho datových typů. Ne se všemi lze ovšem provádět standardní aritmetické výpočty. Ty zpravidla fungují pouze v případě, že buňky obsahují nějakou číselnou hodnotu. Jinými slovy od sebe snadno odečtete dvě čísla, horší už to bude se dvěma

textovými hodnotami. Excel však ukládá v číselných hodnotách i označení dne, měsíce a roku, tedy datový typ *Datum*. A nezáleží vůbec na zvoleném způsobu zobrazení. Běžně tak můžete odečíst 1. září od 10. října. Počet dní bude určitě správně.

Excel navíc obsahuje i časové funkce, s nimiž můžete své výpočty ještě více obohatit. Za všechny mohou jmenovat třeba funkce *DNES* a *NYNĚ*. Směle pak můžete použít v buňce tento řetězec:

=DNES()-5

Přičte k aktuálnímu datu pět dní a zobrazí ve zvoleném formátu datum cílové. Ostatní funkce najdete v oddíle *Datum a Čas* v dialogu zobrazení funkcí, společně s podrobnou nápovědou k jejich syntaxi. Najdete ho v roletovém menu *Vložit* pod položkou *Funkce*.

Jeden dokument, více oken

(Word) V jednom z předchozích dílů jsme popisovali způsob, jak si ulehčit práci s více dokumenty v jednom okně programu Word pomocí uspořádání těchto dokumentů na pracovní ploše. Dnes se podíváme na něco obdobného, ale bude se jednat pouze o práci s jedním dokumentem.

Jako příklad, kdy využijete níže popsaný postup, se jeví práce na velmi dlouhém dokumentu. Potom polovinu vašeho času zabere neustálé přecházení z jednoho konce na druhý, buď pomocí postraní lišty, nebo rychleji pomocí kláves PageUp/Down, Home a End. V tomto případě je výhodnější otevřít dokument jakoby vícekrát pomocí roletového menu *Okno* a volby *Nové okno*.

Ale po pořádku. Spusťte Word a otevřete libovolný dokument. Poté jděte do roletového menu *Okno* a zvolte položku *Nové okno*. Tentýž dokument se otevře znovu a překryje ten původně otevřený. Jděte opět do menu *Okno* a zvolte možnost *Rozdělit*. Kurzor myši se promění v čáru, kterou vyzna-

číte předěl mezi dvěma budoucími okny. Po potvrzení uvidíte obě otevřená okna se stejným dokumentem na jedné obrazovce, rozdělená tak, jak jste určili. Nyní můžete v každém okně editovat jinou část dokumentu s tím, že fakticky upravujete pouze jeden dokument. Změna provedená v dolním okně se ihned projeví i v tom horním.

Na závěr zbývá upozornit na poslední možnost roletového menu *Okno*, a to na položku *Uspořádat*. Její smysl plyne z jejího jména. Získáte zde lepší rozložení dvou a více oken Wordu na pracovní ploše Windows (nikoliv v rámci jednoho okna Wordu).

EASTER EGGS

Multimediální prezentace

(Word 2000) Pro spuštění tohoto velikonočního vajíčka potřebujete Word 2000. Spusťte jej a stisknete kombinaci kláves *Alt+F11*, která spustí editor Visual Basic, jenž je obsažen v sadě MS Office 2000.

Pravým tlačítkem klepněte na lištu s ikonami nástrojů a z kontextového menu zvolte *Upravit*. Nechte okno úprav lišty otevřené a přejděte do roletového menu *Nápověda*. Zde klepněte pravým tlačítkem na položku *O aplikaci Microsoft Visual Basic* a uvidíte možnost tento název změnit. V podstatě se jedná o přeprogramování nabídky MS Wordu. Přepište název položky na anglické *Show VB Credits* a zavřete stále otevřený dialog úprav lišty. Poté zvolte už obvyklé z roletového menu *Nápověda* upravenou nabídku a pokochejte se výkonem programátorů.

Děvětašedesátý díl právě končí. Přejít se opět těším na shledanou.

Intertipy

Zatímco čtenář bude „louskat“ tyto řádky nejspíše ke konci ledna, autorovi zbývá při jejich psaní jen pár dnů do Štědrého dne. Možná proto je čas k určitému malému bilancování. Rok 2004 byl určitě rokem rozvoje českého internetu. V jeho průběhu se konečně v rozumné podobě rozjela nabídka ADSL a přibýly i další možnosti (zejména mobilního) připojení. S rostoucím počtem uživatelů rostě i schopnost firem nabízet kvalitní internetový obsah. Pomalu se prosazují nákupy z domova a jiné služby nabízené na síti sítí. Snad směřujeme správným směrem, připojení k internetu by se mělo v budoucnu stát určitým standardním vybavením každé domácnosti, podobně jako rádio, televize nebo lednička.

Photoshop od borca

www.photoshop.borec.cz/main.php

Dnešní snůška tipů a triků bude mít podobnou náplň jako v předchozím díle, s tím rozdílem, že uvedené stránky budou v naší mateřštině, tedy srozumitelné komukoliv. Prvního adepta máte právě před sebou. Stránka je graficky velmi povedená (referuje přece o grafickém softwaru) a věnuje se výhradně Adobe Photoshopu a nově také podpoře PHP. Web je rozdělen na dvě části, tutoriály a galerii. Tutoriály jsou dále rozděleny právě na Photoshop a PHP kuchařku. Jednotlivé postupy mají často úsměvné názvy, jsou zpracovány velmi přehledně a doplněny množstvím obrázků. Galerie obsahuje obrázky logicky rozdělené do osmi kategorií. Zatím je jich jen ně-

kolik desítek, ale toto číslo se časem určitě zvýší. Z dalších služeb poskytovaných na stránkách uživateli lze vyzdvihnout dobře provedenou knihu návštěv, kde můžete zanechat autorovi své postřehy. Vše hezky česky.

Benovy tipy pro Photoshop

atelierdk.akt.cz/willmore/

Další výborná stránka o Photoshopu v češtině. Tentokrát se jedná o do češtiny přeložené tipy zahraničního autora Bena Willmorea. Tipy jsou rozděleny do několika skupin. Najdete zde Tipy pro vrstvy, Tipy pro efektivitu, Tipy pro selekce, Tipy pro webovou grafiku a různé další tipy, které se nevešly do žádné kategorie. Každou kategorii prezentuje jedna jediná WWW stránka s vý-

hradně textově zpracovanými tipy v netříděném seznamu. Na jednu stranu je toto uspořádání velmi nepřehledné, na tu druhou zase stránky pohodlně zobrazíte i v textovém prohlížeči a mimo jiné také jednoduše archivujete. Tipy jsou dostupné i v anglickém originále (v případě, že by byl pro vás překlad nesrozumitelný). V úvodu nechybí ani krátké pojednání o autorovi. A to je vše, stránky kromě výše uvedeného již nic dalšího nenabízejí. Ale i to „přítomné málo“ postačí.

Adobe Photoshop na grafika.cz

www.megaprint.cz/photoshop/

Server Grafika On-line asi není třeba nijak zvlášť představovat. Věnuje se všemu okolo vytváření a publikování grafiky, zahrnuje i podporu pro známé grafické programy, Photoshop nevymáje. Výše uvedený odkaz směřuje právě na velmi rozsáhlou část webu, věnovanou tomuto programu. Její základ tvoří celkem patnáct běžících seriálů s tím, že každý se věnuje trochu jiné problematice. V každém seriálu tak najdete další desítky jednotlivých tipů a návodů, které jsou zpracovány velmi dobře včetně ilustračních obrázků. Součástí webu jsou i samotné tipy a triky, které zde působí spíše jako doplněk. Server poskytne uživateli Photoshopu i další služby ve formě odkazů na diskusní skupiny, softwarového bazaru ne-

bo nepostradatelné galerie. Vyhledávač je samozřejmě nutností a nechybí ani zde.

Corel na Grafika.cz

corel.grafika.cz

Naše informace by nebyla zcela úplná, kdybychom se nezmínili také o druhém velmi rozšířeném zástupci grafických balíčků, programu CorelDRAW!, resp. jeho součástí (mluvíme-li o bitmapových editorech) Corel PHOTO-PAINTU. I ten má na „Grafice On-line“ svoji část a její obsah není nepodobný výše popsanému Photoshopu. Jediný rozdíl, který objevíte, je neexistence souvisejících seriálů a logicky menší množství zveřejněných tutoriálů. Doplnkové funkce jsou stejné jako u stránek věnovaných Photoshopu.

Corel jinak

corel.jinak.cz

A s Corelem budeme pokračovat i dále. Samozřejmě stále po českých webech. Corel jinak vás v úvodu překvapí svou strohostí, která ale je ale pravděpodobně zcela záměrná. K dispozici máte jednoduché menu, obsahující zhruba tyto položky: základní principy, urychlení práce, zajímavé efekty, tutoriály, tipy a triky a další. Pod každou najdete další méně nebo více rozsáhlé menu

s vlastním seznamem tipů, triků, doporučení a návodů. Jednotlivé tipy jsou zpracovány velmi podrobně krok za krokem a doplněny potřebnou ilustrační grafikou. Jako bonbónek na dortu můžete vyzkoušet galerii různých autorů, lze zde vystavit i svá vlastní díla, stačí je zaslat autorovi e-mailem nebo se domluvit na jiném přenosu. V menu najdete i fórum, které ale v době naší návštěvy nebylo funkční.

Webtips

www.webtip.cz/software/

Server Webtip obsahuje vesměs informace týkající se vytváření Webu. Jeho důležitou součástí je i sekce věnovaná grafickému softwaru. Jak tomu od Adobe, tak od Corelu. A právě do této sekce směřuje výše uvedený odkaz. Najdete zde zá-

kladní menu, které dělí následující tutoriály do skupin podle výrobce a podle typu aplikace. Obsahem těchto odkazů jsou samotné články, vždy s krátkou anotací. Články jsou mnoha druhů a podle toho se liší i jejich obsah a zpracování. Autoři dostatečně využívají formátovaného textu a ilustrační grafiky. Tipy se orientují zejména na spojení s WWW technologiemi, což odpovídá celkovému zaměření serveru. Nejsou proto úplně standardní. K dispozici jsou i odkazy na diskusní skupiny nebo stránky s podobným zaměřením. Nechybí pochopitelně ani vyhledávač.

PHOTO-PAINT tips and tutorials

www.siuya.freemove.co.uk/page1c.htm

Na závěr dnešního dílu se přece jen našlo místo i pro jeden zahraniční server, zabývající se PHOTO-PAINTem. Stránky vypadají velmi jednoduše a prostě, žádné grafické experimenty zde nečekejte. Jednotlivé tipy jsou zpracovány pouze textově. Na stránce naleznete v podstatě jen jejich neutříděný seznam, vyhledávač však chybí. Všechny tipy jsou vysvětleny zvlášť pro verzi 8 a pro verzi 9. Můžete tak snadno odhalit změny, ke kterým došlo. A to je vlastně vše, žádné doplňkové služby bohužel nejsou k dispozici. Nicméně podstatou jsou samotné tipy, a těch je početně hodně.

5 0006/OK

